

ὅτι ἐδικαιούτο νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν! Ὁ μηχανικός ἐξημέμενος καὶ ἀπελπισ οὐδὲ κἂν τοῦ φίλου του τὰς παρατηρήσεις ἤθελε ν' ἀκούσῃ καὶ μεταβάς ἔστη εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ πλοίου, θεώμενος ἐπὶ πολλὴν ὥραν βραδίως τὴν πρόωρον τοῦ *Karadā* διασχίζουσιν τὸ ἄφρον κῦμα.

Ὁ ἥλιος ἐφῆπτετο τοῦ ὀρίζοντος· λευκά τινα νεφύδια ἐκυμάτιζον ἐν τῷ αἰθέρι καὶ οἱ λάροι περιπίπταντο περὶ τὸ μέγαλον ἴστυ, ἐτοιμαζόμενοι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τοὺς βράχους ἐφ' ὧν ἔκτισαν τὴν φωλεάν αὐτῶν.

— Ἰστῖον εἰς τὸν ὀρίζοντα! ἀνέκραξεν αἰφνιδίως ὁ ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς ναύτης.

Ὁ Πινσῶν ἐξηγέρθη τοῦ ληθάργου. Κατέναντι αὐτοῦ ἀκριβῶς ἐφάνη τὸ ἄκρον ἴστυ τινος.

— Ἐρώτησε γρήγορα, μικρὸν εἶπε πρὸς τὸν Ζωηρὸν, ἂν θὰ περάσωμεν σιμὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πλοῖον.

— Ναί, ἀπήντησεν ὁ ἐρωτηθεὶς ναύτης, ἐκτὸς ἂν ἀλλάξῃ ὁδόν.

Ὁ Πινσῶν σῶρον μετ' ἐαυτοῦ τὸν Ζωηρὸν διηυθύνθη πρὸς τὴν γέφυραν, ὅπου ὁ πλοίαρχος τηλεσκόπιον ἐν χερσὶ κρατῶν ἐξήταξε τὸν ὀρίζοντα.

— Γρήγορα, μικρὸν εἶπεν ὁ μηχανικός ἀνυπομόνης, ἐρώτησε τὸν πλοίαρχον μὲ τὰ πλέον εὐμορφα λόγια ὅπου γνωρίζεις, ἂν ἐν περιπτώσει ὁποῦ περάσωμεν σιμὰ ἀπὸ τὸ πλοῖον ὅπου ἔρχεται ἐκεῖ κάτω οἱ ναυτικοὶ κανονισμοὶ ἐπιτρέπουν εἰς αὐτὸν νὰ μᾶς ἐπιβιάσῃ εἰς αὐτό.

Ὁ Ζωηρὸς ὑπήκουσεν, ὁ πλοίαρχος ἔσσειε τὴν κεφαλὴν, ἐκαθάρισε τὰς ὕελους τοῦ τηλεσκοπίου του, καὶ ἀπεκρίθη ἐπὶ τέλους·

— Αὐτὸ τὸ πλοῖον φαίνεται ὅτι ἔρχεται πρὸς συνάντησίν μας· ἂν περάσῃ πολὺ σιμὰ ἀπὸ τὸν *Karadān*, ἂν ὁ πλοίαρχός του συγκατατίθεται νὰ σᾶς δεχθῇ, εἶμαι κατὰ πάντα πρόθυμος νὰ σταματήσω μίαν στιγμὴν διὰ νὰ ἐπιβιασθῆτε· ὁ κανονισμὸς δὲν μοὶ τὸ ἀπαγορεύει.

Μόλις ὁ Ζωηρὸς μετέφρασε τὴν ἀπάντησιν ταύτην εἰς τὸν Πινσῶν, οὗτος χαιρετίσας εὐσεβάστως τὸν πλοίαρχον ἐπέστρεψεν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ θέσιν, ὅπως ἐπιτήρῃ καλλίτερον τὸ πλοῖον, ὅπου, ἐν τῇ φαντασίᾳ του, μετέφερεν ἤδη αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν *Nallé*.

[Ἐπειτὴ συνέχεια].

ΑΓΡΟΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Δ'

Καταιγίς.—Προλήψεις καὶ σπονδαί.—Ἡ βρῦθ τοῦ χωριοῦ.
—Τὰ πανηγύρια.—Αἱ προπαρασκευαί τῶν χωρικῶν.—
Ἐν τῷ γεύματι.—Ὁ ἐν τῇ πλατείᾳ χορὸς.—Φορητὸν καφεῖνον.—Τὸ τραγοῦδι τῆς λυ γ ε ρ η ς.—Ἐσπερίδες.—
Οἱ μεθυσμένοι.

Εἶνε ὠραῖον θέημα ἡ καταιγίς ἐν τῇ ἐρημίᾳ! Βοῆ καὶ σκότος, φῶς καὶ βροντὴ, πῦρ καὶ ὕδωρ! Χρυσαὶ ἀλύσεις κεραυνῶν περιδένουσι τὰ βουνά! Ἡ δύσις ἀστράπτει, ἡ ἀνατολὴ βροντᾷ! Νομίζεις ὅτι μάχονται ἐκεῖ ἐπάνω οὐράνιες τὶς Σεύμοιοι καὶ

οὐράνιος Ἄραβῆς! Τὰ τηλεθόλα βροντοῦσιν! αἱ σφαῖραι πίπτουσι... *γαλαζιθόρον!* Συντρίβονται αἱ ὕλοι τῶν παραθύρων μου, ἀναπηδῶσι τὰ πινακία ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁλος ὁ πύργος σείεται ἐν θεμελίῳν... ὑπὸ τὸν φοβερὸν βομβαρδισμὸν τῆς Δύσεως, ἥτις κατὰ μοιραίαν ὅλως σύμπτωνσιν ὑπερισχύει ἤδη κ' ἐν τῷ οὐρανῷ. Διαλύει τὰ μαῦρα νέφη τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀποκαθιστᾷ ταχέως τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν εἰρήνην, ἀποσπῶσα τὰ θερμὰ εὐχαριστήρια τοῦ *πρόσφυγος* στομάχου μου, ὅστις ἀναλαμβάνει τέλος ἐν μακαριότητι περὶ ὧραν 9 μ. μ. πλὴν τῶν ἀγαθῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης καὶ τῆς τουρκικῆς... μαγειρικῆς.

* *

Εὐτυχῶς οἱ χωρικοὶ εἶχον ἤδη περατώσει τὴν ἐν τοῖς ἀλωνίοις ἐκκαθάρισιν τοῦ σίτου καὶ εἶχον ἀποθηκεύσει αὐτὸν εἰς ταῖς *κουβέλαις*, δηλαδὴ εἰς μεγάλα ξύλινα δοχεῖα ἐκ κοίλου κορμοῦ πλατάνου κατεσκευασμένα, οὕτω δὲ ἡ βροχὴ οὐδένα ἐξημίωσε. Καὶ ἐπειδὴ τελευταῖον ἤδη δριμῶν περὶ τῶν ἀλωνίων τοῦ σίτου, ἀκούσατε δύο περιέργους προλήψεις ἐπικρατούσας κατ' αὐτά: α. τὴν ἡμέραν καθ' ἣν στρώννεται τὸ *λεῖωμα* ὁ οἶκος δὲν σαρώνεται, β' καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐν αὐτῷ ἐργασίας δὲν δίδεται εἰς γείτονα οὔτε *φωτιά* ἀπ' τὸ *φούρνο* ἀκόμη.

Περίεργος καὶ ἀρχαῖωτάτη εἶνε ἐπίσης ἡ τελουμένη σπονδὴ κατὰ τὴν περισυναγωγὴν τοῦ λειώματος εἰς ἐπιμήκη καὶ ὑψηλὸν σωρὸν, *λαμὴ*, καλούμενον. Συνήθως κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην βοηθοῦσι πολλοὶ χωρικοὶ, μετὰ τὸ πέρας δ' αὐτῆς ἡ οἰκοδέσποινα κρατοῦσα λάγνηνον προσφέρει ὕδωρ εἰς ἕνα ἕκαστον ἵνα νιθῇ. Ἐκεῖνος νιπτόμενος βαντίζει τὸ γέννημα καὶ τὸ ἀλώνιον κύκλω εὐχόμενος καὶ τοῦ *γρόνου* ἐν τέλει δ' ἡ οἰκοδέσποινα πλαγίως κρατοῦσα τὴν λάγνηνον δρομαίως περιτρέχει τὸν σωρὸν χωρὶς νὰ πέτῃ οὐδὲ σταγῶν ὕδατος κατὰ γῆς, εὐχομένη καὶ αὐτὴ νὰ γείνη τοῦ χρόνου τόσος ὁ σωρὸς, ὅσος εἶνε ὁ κύκλος τὸν ὁποῖον ἔκαμεν. Ἐν τῇ τελέσει τοιαύτης σπονδῆς συνέβη καὶ τι *παρατράγουdon*. Ὅτε μοὶ ἔδωκεν ὕδωρ νὰ νιθῶ καὶ νὰ εὐχηθῶ, ἐνόμισα καλὸν νὰ βαντίσω ὀλίγον καὶ τὴν παρισταμένην μελαγχροινὴν κόρην τοῦ οἰκοδεσπότου. Καὶ τότε μὲν ἡ πονηρὰ μετὰ τῆς λοιπῆς δημηγύρεως ἐγέλασε, λαβοῦσα δ' ἐν τέλει τὴν λάγνηνον ἵνα νιθῇ κ' ἐκεῖνη ἐξεκένωσε κακεντρεχῶς τὸ ἐναπομείναν ὕδωρ ἐπ' ἐμοῦ—εὐτυχῶς ὀλίγον—εὐχηθεῖσά μοι εἰρωνικὴν εὐχὴν:

— Πάντα δροσιὰ νᾶχ' ἡ καρδιά σου ἄν τὰ νερό!

* *

Ἐκεῖ ποῦ πέντε γέρικα πλατάνια, Ὀχρεῖς, ἕνα μὲ τ' ἄλλο παραβγαίνουσι Ποῖδ' πρῶτο θεὸ νὰ φτάσῃ ἔς τὰ οὐράνια, Γι' αὐτ' ὄλο καὶ ἕψηλότερα πηγαίνουσι

Ἐκεῖ ποῦ χορταράκι πρασινίζει
 Ἐ τὴν ὥρα τοῦ ζεστοῦ καλοκαιριοῦ
 Κεῖ ἀκούεται νερὸ ποῦ μουρμουρίζει,
 . . . Ἐκεῖν' ἡ κρύα βρύσι τοῦ χωριοῦ.

Ἐκεῖ ἔς τὴ μαργαριταρένια βρύσι
 Ὅλου τοῦ κάμπου τὰ πουλιά θάρθουνε,
 Κ' ἡ πεταλούδαις κεῖ ὄλο τὸ μελίσι
 Μ' ὀλόδροσο νερὸ νὰ ποτισθοῦνε.
 Καὶ τοῦ χωριοῦ τὰ κοριτσάκια πάλι
 Θὰ μαζωχθοῦν ἔς τῆς βρύσης τὴ γωνιά
 Νὰ νύφουνε τρανταφυλλένια κάλλη
 Καὶ νὰ γεμίσουν κόκκινα σταμνιά.

Κ' ἐγὼ χωρὶς νὰ εἶμαι διψασμένος
 Πόσαις φοραῖς δὲν ἔρχομαι ἔς τὴ βρύση,
 Καὶ καρτερῶ ἔς τὰ χόρτα καθισμένος
 Πότε θάρθῃ τὴ στάμνα νὰ γεμίση
 Μιὰ λυγερὴ μὲ τὸ χυτὸ κοριὸ της,
 Μὲ πρόσωπο χιονάτο, τρυφερό! . . .
 Νὰ τῆς ζητήσω τάχα τὸ σταμνὶ της
 Γεὰ νὰ ρουφήσω μιὰ σταλιά νερό!

Ἐνῶ ἀπ' τὰ χέρια τὸ σταμνὶ της παίρνω
 Σιγὰ τὰ δακτυλάκια της ἀγγίζω,
 Κ' ἐνῶ ἔς τὸ στόμα τὸ νεράκι φέρνω
 Τὴν ὄψι της μ' ἀγάπη ἀντικρίζω.
 Μὰ τόσο καὶν' τὰ μάτια της τὰ μαῦρα
 Μάτια πλκασμέν' ἀπ' ἀστραπῆς φωτιά,
 Ποῦ, μ' ὄλο τὸ νερὸ, μ' ἀνάθει λαύρα
 Μέσ' ἔς τὴν καρδιά ἡ κάθε τους ματιά.

Καὶ μέσ' ἔς αὐτὰ ὁ νοῦς στρηφογυρίζει.
 Νοιώθω κρυφὴ λαχτάρα μέσ' ἔς τὰ στήθια
 Καὶ μιὰ φωνὴ ἔς ταῦτά μου μοῦ σφυρίζει.
 Χίλια τραγούδια, χίλια παραμύθια.
 Μ' ἀπὸ τὰ τόσα ἡ φτωχὴ μου πέννα
 Οὐτ' ἓνα κἂν λογάκι δὲν κρατεῖ.
 Ὅλα πετοῦν πουλάκια φτερωμένα
 Δὲ θέν νὰ σκλαβωθοῦνε ἔς τὸ χαρτί!

***

Ἄν εἰς πάντα τὰ χωρία τῆς Β. Εὐβοίας τε-
 λούνται πανηγύρεις ἐπὶ τῆ ἑορτῇ τῶν ἐκκλησιῶν
 αὐτῶν, οὔτε λόγος εὐσεβείας, οὔτε σκοπὸς ἐμπο-
 ρίου ὑπάρχει—ἀλλὰ μόνον . . . πῆνα. Καὶ οἱ συρ-
 ρόντες εἰς πᾶσαν πανηγυριν χωρικοὶ δὲν εἶνε οὐδ'
 εὐσεβεῖς οὐδ' ἐμποροὶ ἀλλὰ μόνον ἄνθρωποι πει-
 νασμένοι!

Ὅσον παράδοξον καὶ ἄν φανῇ τοῦτο, εἶνε ὁ-
 μως ἀληθές. Καὶ αὐτοὶ οἱ μάλλον εὐποροῦντες
 τῶν χωρικῶν δύνανται νὰ μεταλάβωσι τῶν ἀχράν-
 των μυστηρίων ὁπόταν θελήσωσι, καθόσον εἶνε πα-
 ρεσκευασμένοι πάντοτε πρὸς τοῦτο διὰ τῆς καθη-
 μερινῆς αὐτῶν νηστείας. Καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ ἐλαίου
 χρῆσις εἶνε λίαν μεμετρημένη. Ἄν δ' ἐρωτήσητε
 περὶ κρέατος, θὰ μάθητε ὅτι ὑπάρχουσιν οἰκονόμοι
 οἱ μὴ γευθεῖσιν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν τοιοῦτου

ἀπὸ τῆς περυσινῆς πανηγύρεως. Αἱ πανηγύρεις
 λοιπὸν εἶνε πράγματι βαρυστήμαντοι ἑορταί, δι-
 ὅτι κατ' αὐτὰς πᾶσι ἀνεξαιρέτως αἱ τοῦ πανη-
 γυρίζοντος χωρίου οἰκονόμοι θὰ σφάξωσι γίδα
 ἢ βετοῦλι, τῶν ὁποίων θὰ μετᾶσχωσι καὶ οἱ συρ-
 ρόντες ἐκ γειτονικῶν χωρίων ἀγρόται ἄνευ ἐγ-
 γραφῶν ἢ προφορικῶν προσηκλήσεων, ἐνοσεῖται.
 Γίνεται δὲ τοῦτο εἰς πάντα τὰ χωρία κατ' ἐναλ-
 λαγὴν καὶ τρόπον τινὰ αὐτοδικαίως διὰ τοὺς ξέ-
 νους, καὶ ἀναποφεύκτως διὰ τοὺς οἰκονόμους.
 Κατὰ μέσον ὅρον ὁ πτωχότερος ἀγρότης ἐξοδεύει
 τὴν ἡμέραν τῆς ἐν τῷ χωρίῳ αὐτοῦ πανηγύρεως
 περὶ τὰς 50 δραχμὰς ποσὸν κολοσσαίων δι' αὐ-
 τόν.

***

Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας τῆς 25ης—γνωστὸν ὅτι
 ἡ ἑορτὴ τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς ἑορτάζεται τῇ 26
 Ἰουλίου—ἐκαστος χωρικός ἐκλέξας μεταξὺ τῶν
 ἰδίων ποιμνίων, ἢ ἀγοράσας παρ' ἄλλου ἄγει δε-
 δεμένον ἀπὸ τῶν κεράτων, μάστιγιν κρᾶζον καὶ ἀντι-
 στάμενον τὸ μέλλον θύμα τῆς πανηγύρεως, καὶ
 σφάζει αὐτὸ παρὰ τὴν θύραν τοῦ οἴκου, ἐνῶ ἡ σύ-
 ζυγος ἢ ἡ κόρη ἀλείφει διὰ πικρῆς ἀσβέστου ἐξω
 καὶ ἔσω τοὺς τοίχους καὶ χεῖρει διὰ πληοῦ τὸ ἐ-
 σωτερικὸν ἔδαφος τῆς οἰκοδομῆς.

Εἶνε ἡ ὥρα 5 μ. μ. Ἡ σκιά τοῦ δυτικοῦ βου-
 νοῦ ἀπλοῦται ἤδη ἐπὶ τοῦ χωριοῦ καὶ σὺν τῇ
 πρώτῃ ταύτῃ ἐσπερινῇ δρόσῳ περιερχόμενος βρα-
 δέως τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ γίνονται μάρτυς αὐτόπτης
 τῶν διὰ τὴν πανηγυριν προπαρασκευῶν. Καὶ που
 μὲν βλέπω γυναῖκα ζυμόνουσαν τὸ τρίτον ἤδη ἐν-
 τὸς μικρῆς κοίτης σκαφίδος, ἵνα ἐπαρκέσῃ ὁ ἄρ-
 τος διὰ τὴν ἑορτὴν, ἐνῶ ἡ θυγάτηρ καθαρίζει δε-
 κὰδα κεραμείων πινακίων διὰ θερμοῦ ὕδατος καὶ
 τινὰ ὑάλινα ποτήρια διὰ φύλλον σικκῆς προστρι-
 βουσα αὐτὰ, ἀλλαγῶν δὲ διὰ μακροῦ ἀκανθώδους
 σαρώθρου γραῖα οἰκονόμοισιν ἀποσύρει τὰ πρὸ
 τοῦ οἴκου ξηρὰ φύλλα, καὶ τελευταῖον νεαρὸς κομ-
 ψεύμενος ἀγρότης, ἐπὶ ξυλίνου χαμηλοῦ σκαμνίου
 καθήμενος, δέχεται ἐπὶ τῶν παρειῶν του τὰ ξυ-
 ριστικὰ γυμνάσματα ἐντίμου τινὸς διηλίκου. Νο-
 μίζω ὅτι εἶνε ἡ καταλληλοτέρα πρὸς σταθμὸν θέ-
 σις καὶ εὐχαρίστος ἀποδέχομαι τὸ προσφερόμενόν
 μοι προσκέφαλον—δείγμα τιμῆς καὶ φιλοξένου
 διαθέσεως—ἵνα καθίσω. Ὁ ξυριζόμενος ἔχει τὸ
 πρόσωπον πλήρες ἀσπικῶς καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
 κλειστούς· κρατεῖ διὰ τῶν χειρῶν πρὸ τῆς σιαγό-
 νος εὐρύτατον καζάνι πλήρες ἀχνίζοντος ὕδατος,
 ἐλλείψει καταλλήλου λεκάνης ἐντὸς τοῦ ὁποίου
 κλίνει τὴν μορφήν, μορφάζουσιν συνεχῶς ὑπὸ τὰς
 θωπεῖας κοπτεροῦ μαχαιριδίου ἀντικαθιστῶντος
 ἀξιόλογα τὸ ξυράφιον. Ὁ δὲ αὐτοσχέδιος κουργὸς
 τὰς τε χεῖρας καὶ τὴν κοπῆδα περιφέρει ἐπὶ τῆς
 ταλαιπώρου ταύτης μορφῆς μετὰ τῆς μεγαλο-
 πρεποῦς ἐπιστημονικῆς ἀπαθείας χειρουργοῦ ἢ ὀ-
 δοντοῦκτροῦ. Μετὰ ἡμίσειαν ὄλην ὥραν ἡ ἐργασία
 περατοῦται αἰσιῶς καὶ ὁ νεαρὸς ἀγρότης μετὰ φι-

λαρσεκείας ἀτενίζει ἐντὸς μικροῦ κυκλικοῦ κατόπτρου, ὅπερ ἀναστρέφει ἐκ τοῦ σελαγίου του, ἀντὶ τῆς προτέρας, μορφῆν καθαρὰν καὶ μόνον ὀλίγον πεφλογισμένην ἐκ τῆς ἐγγχειρίσεως, ἧς φέρει καὶ τὰ αἵματηρὰ ἔχνη εἰς δύο μέρη, κατὰ τὴν δεξιάν παρεϊάν καὶ τὸ ἀριστερὸν ὠτίον.

— Τώρα νὰ μὲ κουρέψης καὶ ἄλλο Γιάννη!

Λέγει πρὸς τὸν καλλιτέχνην καὶ τὸ κούρευμα ἐκτελεῖται διὰ ψαλλίδος πέντε ἵππων δυνάμεις, χρησιμευούσης διὰ τοὺς ἀνθρώπους καί... διὰ τὰ πρόβατα. Εὐτυχῶς ἡ δευτέρα αὕτη ἐργασία, ἀν' ὅχι ἄλλο, ἐξετελέσθη τοῦλάχιστον εἰρηνικῶς καὶ ἀναιμάκτως.

Ἐκ δευτέρου σταθμεύω, ἀποδεχόμενος νέον προσκέφαλον, πλησίον ἐτέρας τινὸς θύρας, παρὰ τὴν ὁποίαν καθημένη μαυρομάτα λυγρὴ ποικίλλει δι' ἐρυθροῦ καὶ πρασίνου μαλλίου τὰς ἄκρας τῶν στενῶν χειρῶν τῆς λευκῆς φλανέλλας τῆς, χάριν τῆς πανηγύρεως. Κεντᾶ μετὰ τέχνης ἄμα καὶ σπουδῆς καὶ ὅταν τὴν ἐρωτῶ: διατί τάχα νὰ εἶνε ἡ φανέλλα κεντημένη ἐνῶ δὲν φαίνεται; μοὶ ἀποκρίνεται: «ὅτι τὰ μανίλια εἰς τὴν ἄκρην φαίνονται καὶ εἶνε μίαν ἀηδία νὰ μείνουν ἀκέντητα, ἐνῶ ὅλα τῆς τὰ βροῦχα θὰ εἶνε κεντημένα».

Ἀναχωρῶν ἵνα τὴν πεισμώσω εἶπον δῆθεν κατάρωμος:

— Νὰ βρῖσκονταν ἕνας ποντικὸς, νᾶρθη τὴν νύκτα νὰ φάη τὰ κεντήματα τῆς φανέλλας καὶ νὰ σ' ἔδωκε! . . .

Κ' ἐκεῖνη μετὰ χαρίεντος ἐγώτισμοῦ:

— Ἐξέρις τί θάκανα; θᾶρνεγα ἀπὸ τὸ πανηγύρι καὶ θὰ πήγαινα μετὰ τὰ βῶδια. Ζημιὰ τοῦ χωριοῦ θᾶτανε, ποῦ θὰ μ' ἔχανε!

Καὶ θὰ ἴδωμεν ὅτι εἶχε δίκαιον.

Φαντάσθητε τὴν εὐχέστον ἐκπληξίν μου, ὅταν διερχόμενος καὶ πάλιν διὰ τοῦ αὐτοσχεδίου κουρείου εἶδον ἤδη τοὺς ὄρους ἀνεστραμμένους: τὸν πρῶν κουρέα εἰς τὸ σκαμνὶ καὶ εἰς θέσιν κουρέως τὸ παλαιὸν θυμὰ του. Καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτόν:

— Οἱ ἀμοιβαίως κουρεῖς . . . δρᾶμα κωμικοτραγικὸν εἰς πράξεις δύο.

* *

Ἡ ἡμέρη τῆς ἐορτῆς ἀνυτέλλει ἀπὸ βαθέος ἔρθρου προαγγελομένη ὑπὸ τοῦ συνεχῶς ἠχοῦντος σημάντρου. Πάντες σπεύδουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν κρατοῦντες μικρὰς κιτρίνας λαμπάδας ὡς ἰδίαις χερσὶ κατασκευάζουσι προστρέβοντες διὰ τῶν παλαμῶν κηρῶν ἐπὶ μακροῦ ἐστριμμένου νήματος· αἱ δὲ γυναῖκες φέρουσι προσέτι πινάκιον βεδρασμένου σίτου καὶ ποτήριον μαύρου οἴνου. Εἰσερχόμενοι εἰς τὸ ἐκκλησιδῖον ἀποθέτουσι τὴν προσφορὰν, ἀνάπτουσι τὰς λαμπάδας, σταυροκοποῦνται, ἀσπάζονται πάσας τὰς εἰκόνας καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸν οἶκον ὅπου ἀναμένει αὐτοὺς ποικίλη ἐργασία πρὸς ὑποδοχὴν τῶν πανηγυριστῶν, οἵτινες ἀφικνοῦνται περὶ τὴν 10 ἢ 11 ὥραν, ὑπο-

λογίζοντες ὅτι θὰ εἶνε ἤδη ἔτοιμον τὸ γεῦμα.

Ἐφρόντισα νὰ λάβω πρόσκλησιν παρὰ τινὸς ἐγκρίτου χωρικοῦ καὶ μετέχω τοῦ γεύματος ἀλλὰ μᾶλλον ὡς θεατῆς ἢ ὡς συνδικαιτωμῶν. Ἡ τραπέζα εἶνε στρογγύλη, χαμηλὴ τόσον, ὥστε νὰ δύναται τις νὰ τρώγῃ ἀνέτως ἐπ' αὐτῆς κατὰ γῆς καθήμενος καὶ ἐστρωμένη διὰ κυανολεύκου ἐγγχωρίου ὑφάγματος καθαρωτάτου. Ποικιλία φαγητῶν ἐννοεῖται ὅτι δὲν ὑπάρχει, ἀπὸ πελωρίου λῆθτος κενοῦται ἐντὸς εὐρέως πινάκιου πηλίνου κρέας μετὰ κρομμύων καὶ δρύζης, τὸ ὁποῖον ἀποτίθεται ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς τραπέζης· ἀπὸ τῶν διαφόρων δὲ πειναλέων σωματίων μέχρις αὐτοῦ ἄρχεται ἀμέσως συνεχῆς, τακτικὴ κίνησις τῶν περονῶν καὶ κροταλισμοὶ σιαγόνων, οὕτως ὥστε ἐν ἀκαρεῖ τὸ πινάκιον κενοῦται, πληροῦται ἐκ νέου καὶ πάλιν, καὶ πάλιν . . .

Ἡ γεῦσις τοῦ φαγητοῦ δὲν εἶνε δυσάρεστος, ἔχει ὅμως τὸ ἀνούσιον ἐκεῖνο προσὴν τῆς ἀφθονίας καὶ μοὶ ἐνθυμίζει τὸ στρατιωτικὸν συσσίτιον, τοῦ ὁποῖου τὸσάκις μετέσχον ὅποταν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῶ ὡς σκαπανεύς. Εἶχον ὅμως τὴν φιλόφρονα μέριμναν ἐξαιρετικῶς δι' ἐμὲ νὰ παρασκευάσωσι μικρὰ τεμάχια κρέατος ἐν ὄψεσιν ἐψημένα καὶ μετὰ ὀργάνου ἀφθόνου κεντημένα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀληθῶς νοστιμώτατα. Ἐνώπιον τῆς πείνης πᾶσα ὀμιλία τρέπεται εἰς φυγὴν καὶ ἐν τῇ παρατεταμένῃ ἐλεινῇ σιγῇ μετὰ προσοχῆς περιεργάζομεν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ οἴκου.

Καὶ ἡ μὲν ὄροφῃ εἶνε παρμελάινα ἐκ τοῦ κωνοῦ τῆς ἐστίας ἀδυνατοῦντος νὰ ἐξέλθῃ κατ' ἐθέλειν διὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ τετραμηνῆς στῆγης καὶ ἐπιπλέοντος καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν· διὰ μικροῦ δὲ τοίχου, ὕψους ἐνὸς μόλις πήχεως διήρηται ἡ ὅλη οἰκοδομὴ εἰς δύο σχεδὸν ἴσα τμήματα· τὸν θάλαμον καὶ τὴν ἀποθήκην. Καὶ ὁ μὲν θάλαμος ἐν ᾧ καθημέθαι περιέχει τὰ ἐλαφρότερα οἰκιακὰ σκεῦη: πρασίνην κασέλλαν, σωρὸν μαλλίνων σκεπασμάτων, δέσματα νημάτων ἀνηρημένας ἐπὶ τοῦ τοίχου, ὀγκώδη κουβάρια χρωματιστῶν μαλλίων ἐκκερμητὰ ἀπὸ τῶν χονδρῶν δοκῶν τῆς ὀροφῆς, μακρὸν ἀλθανικὸν ὄπλον παρὰ τὴν γωνίαν, ποιμενικὴν ῥάβδον, πέλεκυν καὶ ξύλινον πτύον, τετρασπυμένην ἀνέμηρ καὶ παλαιὸν ἀργαλειὸν καὶ μέσῳ ὄλων τούτων δύο μικροὺς ἀντιπροσώπους τοῦ πολιτισμοῦ: θαμβὸν καθρέπτην καὶ—ἀπίστευτον ἀληθῶς—βυβαρὸν φύλλον Ἀσμοδαίου διὰ τεσσάρων καρφίδων ἔνω τῆς θύρας προσηλωμένον περιέχον εἰκόνα ἐν ᾗ φαίνονται οἱ κ. Τροικούπης καὶ Κουμουνοδούρος ἔτοιμοι πρὸς ἀμοιβαίαν γρονθοκοπίαν. Ἐκ περιεργείας ἠρώτησα:

— Τί ζωγραφικὰ εἶν' αὕτη;

Καὶ ὁ οἰκοδεσπότης σταματῶν πρὸς στιγμὴν πρὸ τῶν χειλῶν τὴν κατὰφορτον περόνην μοὶ ἀπεκρίθη:

— Ἄμ' γράμματα δὲν ἔξερω, μὰ θαρρῶ πῶς εἶνε τίποτε φράγκοι μπερχλιβάρηδες—εἶχαν ἔρθει καὶ 'ς τὸ Ἐρηχώρι τὰ πρόπερι. . .

Ὅποια ἀκουσίως σατανική ἀπάντησις!

Ἡ ἀποθήκη περιέχει τὰς κοιτέλιας καὶ τοὺς πίθους, ἤτοι δοχεῖα σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου καὶ ἐλαίου. Περιέχει προσέτι σκαφιδαί, ἄροτρα, σκαπάνας, πλεξιθὰς σκορδῶν καὶ κρομμύων καὶ ποικίλα σκεύη τοῦ ἀγορτικοῦ βίου. Σημειωτέον ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἡ ἀποθήκη χρησιμεύει τὸν χειμῶνα ὡς θερμὸν ἄστυλον τῶν βοῶν καὶ τῶν ὄνων, ὅτινες συνειθισμένοι νὰ εἰσέρχονται ἐν τῷ οἴκῳ τότε, μετ' ἀσέλειας εἰσάγουσι καὶ νῦν τὰς κεφαλὰς διὰ τῆς θύρας ὡς οἰκειότατοι φίλοι ἢ καὶ ἀπρόσκλητοι εἰσέρχονται οὐχὶ σπανίως.

Ἄλλ' αἱ προπόσεις μὲ ἀποσπῶσιν ἀπὸ τῶν παρτηρήσεων τούτων. Ἐκαστος λαμβάνων ποτήριον πλήρες οἴνου — ὁ πολιτισμὸς καθήργησε τὴν ποιητικὴν πλάσκα—εὐχεται εὐτυχίαν, εὐζωίαν κλπ. εἰς τὸν οἰκοδεσπότην καὶ τοὺς ἄλλους, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἐμέ: *μὰ νύφη πλοῦσια κ' ἔμμορφη ἢ καλὴ τύχη ἢ ὅτι ἀγαπᾷ ἢ καρδοῦλά μου!* Εἰς τὰς ποικίλας ταύτας εὐχὰς τῶν ἀγαθῶν μου φίλων μειδιῶν ἀπάντησα διὰ τῆς παλκιᾶς μου ἐκείνης προπόσεως, μετ' ὃ ἠγέρθη κ' εὐχηθεὶς αὐτοῖς *καλὸ βράδυ, ἀνῆλθον εἰς τὸν πύργον μου πρὸ πάντων ἵνα φάγω*, ἔτι δὲ ἵνα ἀναπαυθῶ ὀλίγον κ' ἐτοιμασθῶ διὰ τὸν μέγαν χορὸν τῆς πλατείας, ὃν λίαν ἀνυπομόνως προσμένω.

* *

Δὲν εἶνε εὐρεῖα ἢ μεταξὺ τῶν οἰκίων κειμένη πλατεία τοῦ χωρίου, ἀλλ' εἶνε θυαλή, καθαρά καὶ σκιαζέται ὑπὸ συστάδος μωρεῶν καὶ ἀναδεδεμένων κλημάτων. Ὁ χορὸς ἄρχεται ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῆς 3 μ. μ. ὥρα κατ' ἀρχὰς ψυχρὸς, ἀνούσιος, μόλις ὑπὸ πέντε ἢ ἕξ βραδυκινήτων χωρικῶν, ἠχοῦντος τοῦ τουμπάνου καὶ κλυθμηρῆζούσης τῆς καρμουζᾶς· ἀλλὰ βραθυμῶδ ἔμφυχοῦται, θερμαίνεται καὶ φθάνει στιγμή, καθ' ἣν χορεύουσι τεσσαράκοντα περίπου ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Οἱ μὴ χορεύοντες ἀθροίζονται ἐν πυκνοῖς ὀμίλοις περὶ τοὺς χορευτὰς ἢ περὶ τὸ φορητὸν καφενεῖον τῆς πανηγύρεως. Ὑπερ διὰ τὸ παραδόξον τῆς θέας εἶνε, νομίζω, ἄξιον συντόμου περιγραφῆς. Δύο μικρὰ ξύλινα ἐρμάρια εἶνε τεθειμένα κατὰ γῆς εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς ἴσου μέτρου τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἄλλου· ἐπ' αὐτῶν ἀπλοῦται μακρὰ σανίς, ἀποτελοῦσα οὕτω αὐτοσχέδιον buffet. Δωδεκάς ποτηρίων, δεκάς μικρῶν κυβίων, παντὸς χρώματος καὶ σχήματος, τετακῆς παναρχαίων λουκουμιῶν καὶ μία ἀνημμένη φουθοῦ πρὸς κατασκευὴν τοῦ καφέ ἕστανται κατὰ σειρὰν ἐπὶ τῆς σανίδος, ὁμοίως δὲ καὶ ποικιλόχρωμος ρουλέττα, ἀποδίδουσα ἀντὶ μιᾶς πεντάρας πέντε λουκούμια ἢ 25 λεπτά τῷ κερδίζοντι. Δύναται τις θυμῶς νὰ εἴπῃ ὅτι μόνον τὸ ἐπάνω πάτωμα εἶνε καφενεῖον, διότι τὰ κάτω πατώματα, ἤτοι τὰ ἐρμάρια, περιέχουσι ποικίλας πραγματείας ἄλλας, πρὸ πάντων δ' ὄψασματα, ἐν οἷς διαπρέπουσι μέγιστα χρωματιστὰ μανδῆλια,

φέροντα ξιρήρη τὸν ἥρωα Μάρκον Βότσαρη. Τὸ καφενεῖον τελειότερον τῶν παρ' ἡμῶν, χορηγεῖ πρὸς εὐκολίαν τῶν πελατῶν αὐτοῦ καφὲν πεντάρικον καὶ καφὲν δεκάρικον. Ἄλλὰ καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ πληροὶ δλόκληρον κύπελλον ἢ κυβίον, ἂν θέλετε, μόνον δὲ δι' ἀδράς προσοχῆς κατορθῶνω τέλος νὰ ἐνοήσω ὅτι ἡ ἐλαστικότης τῶν τιμῶν προέρχεται ἐκ τούτου· ὅτι ὁ μὲν πεντάρικος κατασκευάζεται διὰ τῶν ἀποσταλαγμάτων ἐνὸς κυβίου, ὁ δὲ δεκάρικος διὰ τῶν ἀποσταλαγμάτων δύο τοιούτων — διαφορὰ σπουδαία! Σημειωτέον ἐν τέλει ὅτι δλόκληρον τὸ κατὰστημα εἶνε τοιοῦτον, ὥστε νὰ φέρεται ἐπὶ ῥάχους ὄνου ἀπὸ πανηγύρεως εἰς πανηγυριν.

Ὁ χορὸς εἶνε ἤδη ἐν τῇ ἀμῆ του! Μῆσω τοῦ ἤχου τῶν χορευτικῶν ὀργάνων ὑπολαβάνουσιν οἱ συριγμοὶ τῶν ἐνθουσιῶντων χορευτῶν, ἔτι δὲ οἱ τριγμοὶ τῶν στενῶν ὑποκαμίσων καὶ ὁ μεταλλικός ἤχος τῶν ταλαντευομένων ἀργυρῶν νομισμάτων, ἅτινα φέρουσιν ἀφθόνως αἱ χορεύτριαι. Αἱ τῶν ἀνδρῶν ἐνδυμασίαι εἶνε μονότονοι καὶ ἀπλοῦσταται, μόνον δ' αἱ ποικιλόχρωμοι τῶν γυναικῶν στολαὶ καθιστῶσιν ἀληθῶς γραφικὴν τὴν ὄλην ἄλυσσον τοῦ χοροῦ. Τὸν χορὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σύρουσιν οἱ ἄνδρες, χορεύουσι δ' ἐκτὸς μικρῶν ἐξαιρέσεων ἀθλίως. Κατ' ἔλιπον δὲ ὥραιον, ὅταν σύρη τις τὸν χορὸν σπύδουσιν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι νὰ ῥάγωσιν αὐτὸν, δηλαδὴ κρατοῦντες ἐν τῇ χειρὶ ὄβολον, (σπανίως δὲ δισκόλον) ἀνκινουσὶν αὐτὸ ἐπιδεικτικῶς ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ χορευτοῦ, εἶτα δ' ἀποδίδουσιν εἰς τὸν *καρμουζιάρην*, ὅστις μετὰ θαυμασίας δραστηριότητος ῥίπτει διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸ νόμισμα ἐν τῷ κόλπῳ κρατῶν διὰ τῆς ἑτέρας ἐν παρατάσει μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ῥόταν, ὡς ἐτέτιξ, κ' ἐπαναλαμβάνων ἐγκαίρωσ τὸ μουσικὸν τεμάχιον. Ἄλλ' ἔτι μάλλον ἄξιοθαύμαστος εἶνε ἡ ὀξύδερκεια, δι' ἧς ἀκολουθῶν τὰς κινήσεις τῶν παρισταμένων κατορθοὶ πολλάκις ἐναερίως διὰ τῆς χειρὸς ν' ἀρπάζῃ τὰ ὑπ' αὐτῶν ῥιπτόμενα νομίσματα χωρὶς νὰ χάνῃ τὸν χορὸν τῆς χορευτικῆς του μουσικῆς.

Τέλος πάντων σύρουσι τὸν χορὸν καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ πρώτη τεσσαρακοντοῦτις ἄσχημος χωρική κοντὴ καὶ παχῆα ἐκ τοῦ προνομιοῦχου χωρίου τῆς ἀσχημίας, τοῦ Ἀγριοβοτανζοῦ μετ' αὐτὴν ἄλλη καὶ αὐτὴ ξένη, μετρία καθ' ὅλα, καὶ ἄλλη καὶ ἄλλη. . . Ἐκ συμπτώσεως πᾶσαι ἐστερημέναι καὶ τοῦ ἐλαχίστου θελήτηρου! Ἄλλὰ μετὰ τὰς ἀνουσίους ταύτας μορφαί, δῆθεν ἄκουσα καὶ δυσκόλως ἐνδοῦσα εἰς παρακλήσεις ἐξαδέλφου τῆς, προσέρχεται καὶ σύρει τὸν χορὸν ἄνευ βαρέων στολισμῶν, ἀλλὰ κομψῆ, χαρίεσσα, δροσερὰ καὶ εὐμορφος χωρικτοπούλα, — αὐτὴ ἐκείνη ἢ χθὲς κεντοῦσα τὰς χειρίδας τῆς φανέλλας παρὰ τὴν θύραν τῆς! . . .

* *

Καὶ πρῶτον ἔχει ξανθὴν τὴν κόμην καὶ μέλα-

νας τούς ὀφθαλμούς. Ἐπειτα ἔχει λευκὴν, διαυγῆ τὴν ὄψιν, ῥοδαλὸν τὸ χεῖλος καὶ τελείαν κατατομὴν ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ἀγάλματος, ὁσάκις μένει πρὸς στιγμὴν ἀκίνητος. Εἶνε εὐθὺ καὶ λυγρὸν τὸ σῶμά της, ἀριστοκρατικῶς μικρὰ αἱ χεῖρες καὶ ἐλαφρῶς ἀναπάλλεται ἐν τῇ ῥυθμικῇ κινήσει τοῦ χοροῦ κόλπος καλλιτεχνικῶς τέλειος κατὰ τὰς πτυχὰς ὡσεὶ Κερυάτιδος τοῦ Ἐρεχθίδου. Συγγωρήσατέ τὸν θαυμασμόν μου! Εἶνε ἡ πρώτη ἀληθῆς ἐλληνικὴ καλλονὴ ἣν ἔχω ἀπέναντί μου. Οὐχὶ ἐστρεβλωμένη καὶ ἠγματοποιημένη ἐν στηθοδέσμῳ καὶ ἐν ἐσθῆτι πελωρία καὶ σεσυρμένη τρεῖς πῆγεις κατὰ γῆς, μηδ' ἀνυφουμένη τέσσαρας δακτύλους ὑπὲρ τὸ ἔδαφος διὰ ὑποδηματίων **Henri IV** ἐπὶ τὸ κομψότερον. Μόνον αἱ χρωκοπημένοι δεκαοκταετίδες γεροντοκόραι τῶν πόλεων ἔχουσιν ἀνάγκη τῶν παρχλόγων τούτων δανειῶν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ συρμοῦ ἢ δεκαοκταετίς χωριανοπούλα μου ἔχει ἀρετὰ κομψὸν τὸ σῶμα καὶ ἄνευ τοῦ στηθοδέσμου, ἔχει ἀρκούντως ὑψηλὸν κ' εὐθὺ τὸ ἀνάστημα καὶ ἄνευ τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ὑποδηματίων τῶν τιμωμένων διὰ τοῦ ὀνόματος ἐνὸς τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας. . .

"Ὅλα τὰ βλέμματα προσηλοῦνται ἐπ' αὐτῆς, βλέμματα θαυμασμοῦ ἢ φθόνου, κ' ἐκείνη σέρει τὸν χορὸν διὰ τοῦ μικροῦ ἐρυθροῦ μανδηλίου της, ἀπαράμιλλος τὴν στάσιν, τὴν χάριν, τὴν τέχνην τοῦ βήματος, λυγίζουσα τὸ σῶμα ὡς κάλαμος καὶ ὡς ὄφρις περιελισσομένη. Κ' ἐνῶ οἱ πόδες χορεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, χορεύει ἀκόμη γλυκὺ βλέμμα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐπαγωγὸν μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων της. Κ' ἐνῶ ἡ βάνουσος ἐκείνη ἀρχήστρα ἤχει τὴν μονότονον τοῦ χοροῦ μελωδίαν, ἑτέρως τις αἰθερία μελωδία, μετ' ἐπιχάρματος ἐγαῖτροῦ ἀποπνευμένη ἐξ αὐτῆς τῆς χορευτρίας — κλέπτω ἰδέαν τοῦ Βύρωνος—νομίζει τις ὅτι συνεννοῦται εἰς ἄρρητον ἄσμα, τοῦ ὁποίου οἱ πτερωτοὶ στίχοι μεταφραζόμενοι εἰς ἀτέχνους δεκαπεντασυλλάβους θὰ ἦσαν περίπου οἱ ἐξῆς :

Δίετε πῶς σέρνω τὸ χορὸ! κ' ὁ κάμπος λουλουδίσει,
Γιὰ νὰ πατοῦν τὰ πόδια μου 'ς τὴν ἀνθισμένη γῆ του,
Κ' ἕνα πουλάκι 'ς τὸ δεντρὶ γλυκὸ τραγοῦδι ἀρχίζει,
'Σὰν νὰ μοῦ λήθῃ τὸ σκοπὸ μὲ τῇ γλυκεῖᾳ φωνῇ του.

Καὶ φέρει τὸ εἰμορφότερον ὄνομα τοῦ κόσμου—διότι ὀνομάζεται — *Εἰμορφοῦλα*. Ἐγὼ ὅμως, ἂν θέλετε, τὴν ὀνομάζω καὶ Προσθῆαν Ἀρτέμιδα ... Ὡς ἐν ὄνειρῳ, ὡς ἐν βαθεῖ ῥεμβασμῶ κλειῶ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ μοι φαίνεται ἡ περικαλλῆς ἀγρότις μυστηριώδης τῆς ζωογόνισις τοῦ ἀρχαίου ἀγάλματος τῆς θεᾶς!

* *

Δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα τὸ κάλλιστον ἀθηναϊκὸν ἔθιμον τοῦ ἀνάπτειν πυρὰς ἐν ταῖς ὁδοῖς κατὰ τὰς ἐσπέρας μεγάλων ἐορτῶν. Ἐνῶ ὅλοι ἀγρυπνοῦσιν, ὅλοι εὐωχοῦνται ἐν ταῖς οἰκίαις, ἐξωτερικῶς τὸ χωρὶον εἶνε κατασκότεινον καθόσον μάλιστα οὐδὲ παρὰθυρα ἔχουσιν οἱ ἀγροτικοὶ οἰκίσκοι, δι-

ὦν νὰ ὑποφώσκῃ τὸ ἀμυδρὸν φῶς νυσταλέου τινὸς λύχνου ἀνητητημένου ἀπὸ τοῦ τοίχου καὶ φωτίζοντος τοὺς τῆδε κάκειτε ἐξηπλωμένους χωρικοὺς, τρώγοντας, πίνοντας, ἄδοντας καὶ τινὰς μακαρίως περὶ τὴν τράπεζαν κοιμωμένους. Μακρόθεν δ' ἀκούοντι τὰς κραυγὰς, τὰς ὠρυγὰς ἐκείνας τῶν εὐθυμούντων ἐν τῷ βαθεῖ σάβει τῆς νυκτὸς, ὑπολαμβάνει, ἂν ὀλίγον δεισιδαίμων τυγχάνῃ, τὴν νυκτερινὴν ταύτην εὐωχίαν, εὐωχίαν δαιμόνων ἢ βρυκολόκων, ὁπόταν μάλιστα σὺν ταῖς φωναῖς τῶν κυρίων των καὶ οἱ πολυπληθεῖς ὄνοι δεδεδεμένοι ἐν τοῖς ἀλωνίοις σαλπίζουσι περιχαρῶς ὡσεὶ συνεορτάζοντες κ' ἐκείνοι. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι μέσῳ τῶσαν κρωγμῶν κοράκων ἀκούονται καὶ ἀκανθυλλίδων μελωδίαί, ἀλλὰ τόσον ὀλίγαι! Ἰδίως διὰ τῆς θύρας ἐνὸς οἰκίσκου μικρὸν ἠνεωγμένης κρυσταλλίνη φωνὴ γυναικὸς μὲ σκανδαλίζει τόσον, ὥστε πλησιάζω, πλησιάζω καὶ γίνομαι ὠτακουστής—ὡς ὑπερέτης—ἵνα μὴ εἰσερχόμενος ταραξῶ τὴν ἄδουσαν :

Γραμματικὸ—'Ρουσάκι μ', ναί!—

Γραμματικὸ—'μακέλλεψαν 'ς ἐ μαυρομάτας πόρτα

Κ' ἐπήγαινε—'Ρουσάκι μ', ναί!—

Κ' ἐπήγαινε τὸ αἶμά του 'σὰν σιγανὸ ποτάμι

Κ' ἡ μάννα του—'Ρουσάκι μ', ναί!—

Κ' ἡ μάννα του τὸ 'μάξουε μ' ἕνα χρυσὸ μαντήλι!

Κατρηραμένη ἀτυχία! μικρὸν παιδίον ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἐγὼ φωραθῆς ἐγκληματίας ἠνεγκάστην νὰ εἰσέλθω καὶ ν' ἀπολέσω τὴν συνέχειαν τοῦ ὠρχίου ἄσματος, τὸ ὁποῖον κατ' οὐδένα λόγον ἔστρεξε νὰ ἐξοκολουθήσῃ ἡ εὐμορφος αἰοιδὸς, ἥτις ἦτο αὐτὴ ἐκείνη ἡ εὐμορφος χορευτρία τῆς ἡμέρας, ἡ βασίλισσα τῆς ἐορτῆς, ἡ ξανθὴ καὶ μελανόφθαλμος *Εἰμορφοῦλα*. Καὶ ὅταν μετὰ ματαιίας παρκαλήσεις ἐπὶ τέλους τὴν ἠρώτησα διὰ τί δὲν ἐξοκολουθεῖ τάχα τὸ ἄσμα της νὰ τὴν ἀκούσω, πονηρῶς μειδιῶσα, τί νομίζετε ὅτι μοὶ ἀπήντησε;

— Μάλιστα! γιὰ νὰ μὲ βάλῃς 'ς τὸν τύπο!...

— Καὶ τώρα τάχα; θὰ γράψω ἴσα ἴσα πῶς εἶσαι κικιλὴ καὶ πεισματάρω.

— Θὰ βάλω δὰ κ' ἐγὼ τὴ γάτα μας νὰ κλαίῃ! . . . Ὅσον πῶς μὲ 'ξέρουν, βλέπεις, πολὺ εἶμαι. Ἐμμορφοῦλα θὰ γράψῃς· εἶν' ἕνα σωρὸ Ἐμμορφοῦλαις 'ς τὸ χωρὶο.

* *

Θῆνοι καὶ κοπετοὶ μ' ἀπέσπασαν ἀπὸ τῆς θελκτικῆς ταύτης συνομιλίας. Πρηγῆς παρά τιμι γωνία τεσσαρακοντούτης ἄνθρωπος ἔκλαιε βαγδαίως τύπτων διὰ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν. Κ' ἐνῶ μετ' ἀπορίας καὶ οἰκτου ἐπληκίσια πρὸς αὐτὸν, οἱ λοιποὶ οὐ μόνον ἀνάγητοι ἔμενον ἀλλὰ καὶ ἐγέλων ἐν εὐθυμίᾳ. Τί εἶχεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος; Τὸ ἔμαθον ἀμέσως· ἐπιὲν οἶνον πολὺν κ' ἐμέθυσεν, εἶχε δὲ τὸ παραδόξον ἰδίωμα ἐν τῇ μέθῃ νὰ κλαίῃ τὸν πάππον του, τὴν μάρμην, τὸν προσπάππον καὶ ὄλων τῶν προγόνων τὴν χορείαν ἀπὸ πέμ-

πτης ἢ ἑκτης γενεᾶς. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν εἰσέρχοντο διὰ τῆς θύρας δύο ἄλλοι εὐθυμότεροι μεθυσμένοι· καὶ ὁ μὲν ἐρησιμύευσεν ὡς ὄνος φέρων σαμάριον καὶ ὄλην τὴν λοιπὴν πανοπλίαν, ὁ δὲ τὴν ἀναβάτης ἐπὶ τῆς ῥάχως τοῦ ὀκνηθροῦ καθήμενος ἀφελέστατα. Τοσοῦτο δὲ λαμπρῶς ὑπεκρίνετο τὸ πρόσωπον ὄνου ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὥστε οὐ μόνον τετραποδίηται ἐβλάδιζε καὶ ὄνου φωνὴν ἀπειμιεῖτο, ἀλλὰ καὶ δρᾶκα ἀχύρου ἀστείως προσενεγθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τινος λαϊμαρῆως ἐμάσσησεν. Ἡ τραγικωτέρα ὄμως μέθη ἦτο ἄλλου τινός, ὅστις ὑπτίως κ' ἐσταυρωμένος τὰς χεῖρας ἔχων ἐν διηνεκεῖ ἀκνησιᾷ, ἀπῆντα εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν, ὅτι αὐτὸς ἀπέθανε πλέον, ὅτι πρέπει νὰ φέρουν τὸν παπᾶ καὶ νὰ τὸν θάψουν μάλιστα ἐγκαίρως, διότι εἶνε ζῆστη καὶ νὰ μὴ βρωμίση!

Τοιαῦται αἱ ἐν τῆς πανηγύρεως ἐντυπώσεις μου. Τὴν δευτέραν ἡμέραν ἐπανελήθη ὁ χορὸς, ἀλλὰ ψυχρότατος ἦδη καὶ περὶ τὴν 5 ὥραν μ.μ. τὸ χωρίον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μονότονον αὐτοῦ τροχίαν, ἀφ' ἧς θὰ ἐξέλθῃ τὴν 26 Ἰουλίου 1883—λοιπὸν καὶ τοῦ χρόνου!

5 Ἀυγούστου 1882.

ΓΕΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ

ἐν Ἀμερικῇ.

Ἐν Πενσυλβανίᾳ εἴκοσι περίπου χιλιόμετρα ἀπὸ τῆς Φιλαδελφείας κείται τὸ περιβόητον λύκειον τῆς Σουαθμῶρης.

Τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο περικλεῖται περὶ τοὺς τριακοσίους μαθητὰς εἰς μικτὸν ἄρρενα καὶ θήλεα ὄμοῦ ἀκροῶνται τῶν αὐτῶν μαθημάτων, ἐν ταῖς αὐταῖς αἰθούσαις συνδιασκεδάζουσι καὶ συντρώγουσι, ἐνὶ λόγῳ συζῶσιν ἐντελῶς καὶ οὐδέποτε, οὐδέποτε ἀποχωρίζονται, ἐκτὸς ἐννοεῖται ὅταν μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς κοιτῶνάς των νὰ κοιμηθῶσι.

Μικτὸν ἐκπαιδευτήριον! Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε βεβαίως ἀνατροπὴ πᾶσων τῶν ἐν Ἑυρώπῃ περὶ ἀγωγῆς καὶ ἐκπαιδύσεως γηραιῶν ἰδεῶν. Ἐν Ἀμερικῇ τὸ πρᾶγμα φαίνεται ἀπλούστατον.

***

Ἐὰν ὁ ἀναγνώστης ἐπιθυμῇ νὰ μ' ἀκολουθήσῃ, μετὰ χαρᾶς ἀναλαμβάνω νὰ τὸν ὀδηγήσω διατρέχων μετ' αὐτοῦ τὰς ἀπεράντους αἰθούσας καὶ τοὺς πολυεῖς διδασκαλίας τοῦ λύκειου καὶ νὰ τῷ γνωρίσω τοὺς ἀξιολόγους αὐτοῦ κατόικους, θήλειαι τε καὶ ἄρρενας.

Τὸ λύκειον κείται ἐν τῇ ἐξοχῇ, ἐν τόπῳ καταφύτῳ ὀπίσω δὲ αὐτοῦ ἐκτείνεται μέγα ἄλλος περιέχων παντοῖα παιγνίδια προσιτὰ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητρίδας. Αἱ μεγάλαι δὲ αὐταὶ ἐκτάσεις, ἔνθ' ἀναπνεῖ τις ἀέρα καθαρὸν καὶ ζωογόνον, εἶνε καταλλήλοταται ὡς τόπος ἀγωγῆς ἢ μᾶλλον ἀνατροφῆς τῆς νεότητος.

Τὸ λύκειον ἰδρύθη ὑπὸ ἐταίριαις κοινάκων, οἵτινες, ὡς γνωστὸν, εἶνε μία τῶν πολυαρίθμων

προτεσταντικῶν αἱρέσεων, ἧτις εἶνε καὶ ἡ ἐπικρατούσα ἐν τῷ λύκειῳ, οὐ οἱ μαθηταὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εἶν' ἐξ οἰκογενειῶν κοινάκων.

***

Ἐπειδὴ ἤμην ξένος ἔτυχον ὑποδοχῆς ἐξαιρέτου καὶ ἐγκαρδίου, εἰς δὲ τῶν καθηγητῶν εὐηρεστήθη νὰ μὲ ὀδηγήσῃ εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ καθηδρύματος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ εἶνε καὶ θήλειαι καὶ ἄρρενας, θήλειαι καὶ ἄρρενας εἶνε καὶ οἱ καθηγηταί. Ὅθεν καίτοι τὸ Χ καὶ τὸ Υ φῦσει δὲν εἶνε τοιαῦτα ὥστε νὰ ἀπασχολῶσι τὴν λαμπρὰν καὶ εὐκίνητον φαντασίαν τῶν γυναικῶν, ὄμως ὁ καθηγητὴς τῶν ἀνωτέρων μαθηματικῶν ἐν τῷ λύκειῳ τούτῳ εἶνε θελατικωτάτη νεαρὰ γυνή.

Καὶ πολλοὶ δὲ καθηγηταὶ τῶν λατινικῶν καὶ τῆς χημείας αὐτῆς εἶνε γυναῖκες. Περὶ δὲ τῆς ῥαπτικῆς καὶ τῶν ἄλλων γυναικείων ἔργων μὴ ἐρωτᾶτε, οὐδεμίαν περὶ αὐτῶν φροντίδα λαμβάνουσι· διότι νεανῖς ἀποφριτῶσα τοῦ λύκειου δύναται ἀξιόλογα νὰ μὴ εἰζεύρῃ εἰς τί γρησιμυεῖ ἢ δακτυλήθρα. Ἐὰν δὲ χάριν τοῦ ἀνδρός της δὲν θὰ δυνηθῇ ἡμέραν τιὰ ἐν ταξιδίῳ τοῦλάχιστον νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν βελόνην, ἀλλ' ὄμως θὰ δύναται καθ' ἡμέραν νὰ κατακλήθῃ τὰ ὄντα του ἀπαγγέλλουσα χωρὶς τοῦ Σοφοκλέους ἢ τοῦ Ὀρατίου καὶ λύουσα πολὺπλοκόν τι μαθηματικὸν πρόβλημα.

Διερχόμεθα μακροὺς καὶ εὐρυτάτους διαδρόμους πλακοστρώτους, τῶν ἑκατέρωθεν εἶνε αἱ αἵθουσαι τῶν παραδόσεων, μόνον ἐπιπλα ἔχουσαι τὸν αἰώνιον ἐκείνον μαῦρον πίνακα κρεμάμενον ὀπισθεν τῆς ἑδρας τοῦ καθηγητοῦ, θρακνία μετὰ γραφείων, παραλλήλως τεταγμένα καὶ τινὰς γεωγραφικὸς πίνακας.

***

Σήμερον εἶνε Κυριακὴ καὶ οἱ μαθηταὶ δὲν φαίνονται πούθεν· μόνον δὲ τεκμήριον τῆς ἐν τῷ καταστήματι παρουσίας των εἶνε αἱ ἑκατοστῆς τῶν πέλων, οἵτινες κρέμονται δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐν τοῖς διαδρόμοις. Τὸ ψηφροθέτημα δὲ τοῦτο τῶν πέλων ἔχει τι τὸ πρωτότυπον καὶ πρωτοφανές· διότι τὸ πιλίκιον τοῦ μαθητοῦ ψαύει τὸν πλατύχειλον ἀχύρινον πῖλον μαθητρίας· ἰδοὺ κομψότατον πιλιδίον μετὰ βοδοχρῶν ταινιῶν, στοιχηματίζω ὅτι εἶνε μελαγχροῖνης τινός· περαιτέρω δὲ τετοιμμένος καὶ ἀνάθρατος ὀλίγον πῖλος, στηρίζεται μετὰ πολλῆς τῆς ἀδιακρισίας ἐπὶ χαρισιάτου καὶ λευκοτάτου περοῦ.

Ἄλλ' ἐννοεῖται, ὅτι ἐγὼ ἤθελον μᾶλλον νὰ ἴδω τοὺς κατοίκους τοῦ λύκειου· τὴν δ' ἐπιθυμίαν μου ταύτην μαντεύσασα ἡ ὀδηγοῦσά με νέα κατ' εὐθεῖαν με ὀδηγεῖ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ἀναπαύσεως καὶ διασκεδάσεως.

Μεγάλῃ θύρᾳ ἀνοίγεται καὶ ἀπροσδόκητος εἰκὼν παρίσταται πρὸ τῶν θυρῶν μου.

Ἀπὸ τῆς κορυφῆς κλίμακος πέντε ἢ ἑξ' βαθμί-